

національного збудження і розвитку нашого народу, той, звичайно, оцінить благодійну вагу в цій справі систематичної наукової діяльності Українського Наукового Товариства».

Петренко З.О.
Науковий керівник: Немерцова О.Є.
НТУ «ХП»

ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ АСПЕКТИ МОВНОЇ ДИФУЗІЇ

Розгляд позитивних та негативних питань мовної дифузії необхідний для формування аргументованої оцінки впливу даного явища на україномовне середовище.

Питання мовної дифузії розглядається у формі словотвірного освоєння запозичень у дослідженнях М.Л. Рижикової, Л.В. Чурсіної, Д.В. Мазурика, О.А. Стишової, О.Г. Тодор, О.В. Гурка, В.Р. Товстенко, І.Д. Заремби, Л.М. Сивака, С. Стецюк і т.д., також ця тема розроблена в міжкультурному контексті такими вітчизняними лінгвістами: В.П. Пономаренком, Ю.О. Жлуктенком, В.А. Завгороднім, Г.Л. Вусиком тощо.

Проблема дослідження мовної дифузії як поняття з позитивним і негативним ефектом є узагальнюючою ланкою для подальшого багатокomпонентного вивчення даної теми.

На сьогодні динаміка української мови характеризується проникненням та застосуванням слів іншомовного походження в якості універсальних заміників автентичних лексем. У соціолінгвістиці цей феномен визначається як мовна дифузія, тобто поступове впровадження іншомовного елемента в систему мови, що досягається через заохочення діалогу між носіями певної мови в політичній, соціальній, культурній, професійних сферах.

Для суцільного розуміння концепту мовної дифузії варто зазначити, що вона має дві стадії – інтерференцію та інтеграцію. Як засвідчив Г.Л. Вусик, на першій стадії спостерігається мовне або культурне відхилення від прийнятих норм даної лінгвокультури, тобто відбувається перенесення норм рідної мови в

іншомовну систему. На другій стадії запозичині з домінантною лінгвокультури мовні явища стають складовою частиною субмісивної лінгвокультури, закріплюючись, вони реалізують інтеграційний процес.

Мовна дифузія як феномен характеризується позитивними та негативними якостями. Лексичний склад окремо взятої лінгвокультури поповнюється за рахунок запозичень з інших лінгвокультур або ж неологізмів-запозичень, що може передбачати осучаснення мови відповідно до новітніх тенденцій у світі, як наслідок наближення мови до світового простору. В. П. Пономаренко зазначає, що новітні лексичні надходження з англійської мови є свідченням розширенням термінологічного фонду в галузях техніки: есемеска, симка, смайлик, флешка; засобах масової інформації: блог, блогер, гаджет, імейл, інтернет, кліп, кліпмейкер, меседж, роумінг, селфі, ток-шоу, фоловер, шоуранер; економічних та фінансових сферах: аудит, бартер, бізнес-вумен, ваучер, дедлайн, дефолт, дилер, дистрибутор, інвестор, кешбек, консалтинг, логістика, маркетинг, менеджер, моніторинг, промоуш(е)н, тендер, франчайзинг, холдинг.

Однак інші науковці зазначають: В.А. Завгородній підкреслює, що через засмічення мови іншомовними елементами поширюється «напівкультура», причиною її створення є безпосереднє насадження однією мовною системою норм для іншої системи, на етапі інтеграції мовні контакти, стандартизуючись, можуть трансформуватися в штучно створений суржик або лінгву франка. Також С. Стецюк в своїй статті «Англомовні запозичення в українській фінансово-економічній термінології» наголошував: «Надмірне вживання іншомовних слів робить мову малозрозумілою, руйнує її систему, розхитує усталені закони. Запозичення може бути доцільним лише за умови відповідності комунікативним потребам суспільства й збереження національної специфіки терміносистеми».

Таким чином, на основі вищевказаного можна зробити висновок, що явище мовної дифузії сумарно розглядається в позитивному (інноваційний потенціал, збагачення мовного арсеналу, наближення україномовного

товариства до світової спільноти) й негативному контексті (асиміляція субмісивної лінгвокультури, уніфікація мови, втрати характерної їй самобутності), так що наведені дані можуть слугувати підґрунтям для подальшого дослідження мовної дифузії.

Потапенко С.В.
Науковий керівник: Шокуров О.В.
НТУ «ХП»

УКРАЇНСЬКА ФРАЗЕОЛОГІЯ НАШОГО ЧАСУ

Фразеологія – одна з найдинамічніших та найгнучкіших галузей мовознавчої науки. Нові фразеологізми, завдяки своїй емоційності, образності, експресивності, мають надзвичайну здатність швидко поширюватися у народному мовленні, без перешкод потрапляючи з розмовного стилю в художній та публіцистичний.

Відомо, що українська фразеологія походить з різних джерел: народна мова, професійно-виробниче мовлення, антична міфологія, біблійні історії тощо.

Слід зазначити, що нові фразеологізми можуть з'являтися лише в живій народній мові переважно під впливом суспільно-політичних подій (криза, пандемія, війни). У такий час нові фразеологізми з'являються часто внаслідок виникнення нових професій та видів діяльності. Наприклад, останнім часом це волонтерство, ІТ-сфера тощо.

Повномасштабне російське вторгнення до нашої держави не лише спонукало українців до більш ретельного вивчення та дослідження рідної мови, а також сприяло виникненню неологізмів та фразеологізмів, пов'язаних з воєнними подіями. Розглянемо деякі з них.

«Валяти шольца» – постійно обіцяти, але нічого не виконувати. Саме так поведився на початку російської агресії німецький канцлер Олаф Шольц.